



Tapa ja Põltsamaa elavdavad suhteid

Põltsamaa linna esindajad tegid eelmise neljapäeva ennelõunal lühivisiidi Tapale, kus kohtuti sealse linna esindajatega. Külalised käisid linnapea **Jaan Aiaots**, peafinantsist **Sille Epro**, kultuurikeskuse juhatuse esimees **Margus Ääremaa** ja ajalehe Vali Uudised toimetaja **Merike Kask**.

Jutuks oli eelkõige Tapa linnale üle 22 miljoni krooni maksuma läinud võimla ja selle ehitus. Kuna ka Põltsamaale on plaanis ehitada kaasaegne võimlahoone, kogub linnavalitsus teistest omavalitsustest ehitus- ja eelkõige rahastamiskogemusi.

Külalisi Põltsamaalt võttis mõni aeg tagasi remonditud kaasaegsetes ruumides vastu Tapa linnapea **Kuno Rooba**, kes koos Tapa linnavalitsuse peafinantsist **Juta Pihlakuga** selgitas põltsamaalastele, milliseid rahastamiskeeme kasutades õnnestus linnale selline spordihoone ehitada.

Tapa linnapea avaldas kohtumise käigus soovi elavdada Põltsamaa linnaga sõprus- ja kultuurisidemeid. Samuti soovis ta tulla Põltsamaale uurima, mil moel

on Põltsamaa suutnud meelitada linna kõrgetasemelisi kultuuriüritusi, mis on linnale mainet Eestis tublisti tõstnud.

Põltsamaa linnavalitsuse liige ja kultuurikeskuse juhatuse esimees Margus Ääremaa tutvustas Tapa kultuurikoja ja rääkis kultuurialastest koostöövõimalustest. Ajalehe Vali Uudised toimetaja kohustus Tapa linna ajalehe Sõnumed toimetaja **Heiki Vuntusega**. Toimetajad leppisid kokku edasise koostöö ja uudiste vahetamise küsimustes. Ajaleht Sõnumed ilmub kaks korda kuus, kord kuus ilmub linnas ajalehe venekeelne versioon. Lehetoimetaja sõnul on kohalike huvi oma linna uudiste vastu viimasel ajal tõusnud, kuid Heiki Vuntuse sõnul teeb ta tööd lehe praeguse trükiarvu – 600 eksemplari – suurendamiseks.

Lühivisiidi lõpus tutvuti ka Tapa uue spordihoonega.

Merike Kask,
Põltsamaa ajalehe
Vali Uudised toimetaja



Linnapea **Kuno Rooba** (vasakul) tutvustab Põltsamaa linnapeale **Jaan Aiaotsale** ja finantsjuhile **Sille Eprole** Tapa linnavalitsuse hoonet. Teda kuulavad ka kultuurikoja direktor **Arvo Silla** ja meie linna finantsnõunik **Juta Pihlak**.

Foto Heiki Vuntus

Haridusasutused said raha

Eelmise laupäeva Virumaa Teataja informeeris, et koolid saavad raha remondiks ja õppevahendite ostmiseks. Valitsus kinnitas 2. oktoobri istungil programmi "XXI sajandi kool" haridus- ja teadusministeeriumi rahajäotuse ettepanekud Lääne-Virumaa koolidele.

Investeeringuteks eraldati 9 254 000 kr, millest kõige suurema osa (3,6 milj kr) saab Rakvere vene gümnaasium remondi lõpetamiseks.

Õppevahendite soetamiseks anti Lääne-Virumaa munitsi-

paalkoolidele kokku 2 050 600 krooni. Sellest eraldati Tapa linnale 237 100 krooni – Tapa gümnaasium saab 154 100 ja Tapa vene gümnaasium 83 000 krooni.

Vene gümnaasiumi direktor **Henry Kallaste** sõnul on see rahaheraldus tore, kuigi summa pole suur. Mida täpsemalt osetatakse, ei olnud kolmapäevaks veel otsustatud.

Elmu Koppelman arvas, et loomulikult on vaja gümnaasiumile õppevahendeid soetada, aga selle raha eest palju osta ei saa. Korralike ja vajalike õppevahen-

dite muretsemiseks kulub tege-
lile miljonid.

Kui direktorile antaks võimalus seda summat kasutada teistiti, siis ehitaks ta vana laulmisklassi, mis asub aula kõrval, ümber auditooriumiks. Seal saaks pida loenguid, kasutades tänapäevaseid tehnilisi vahendeid (kool ostis hiljuti uue videoprojektori, millega saab näidata suurele ekranile nii arvutipilti kui videofilme). Kas seda aga raha kulumise relement lubab, Koppelman veel ei teadnud.

Heiki Vuntus



Õpetajate päeva tähistamisele kultuurikotta olid kogunenud Tapa linna haridusasutuste töötajad.

Foto Heiki Vuntus

Tapa leivatehas läks pankrotti

Lääne-Viru maakohus kuulutas 26. septembril välja OÜ Viru Leib pankroti, ettevõtte on võlgu ligikaudu 6,5 miljoni krooni eest.

Ettevõtte viis pankrotini kehv majandustegevus ning ka konkurentide tugevus, ütles BNS-ile Viru Leib pankrotihaldur **Oliver Ennok**.

"Hetkel kuulub Viru Leival Tapal asuv leivatehas, mida püüame hoida töös, et selle väärtus säiliks," rääkis Ennok. "Varem oli Viru Leival tootmis-
hoone ka Rakveres, kuid tänavu mais müüsid nad selle ära."

"Suurimad võlausaldajad on Ühispank ja Lääne-Viru maksumet ja ning hankijatele on nad võlgu umbes kolm miljonit krooni," täpsustas ta. Ettevõtte vara ehk siis kinnistu Tapal on

koormatud pandiga Ühispanka kasuks. Viru Leib pankrotivara väärtuseks on halduri hinnangul kaks kuni kolm miljonit krooni.

Viru Leib töötajate nimekirjas on 97 inimest, kellest 90 on praegu aktiivsed töötajad. Võlausaldajate esimene üldkoosolek on 21. oktoobril Lääne-Viru maakohustus.

1999. aastal registreeritud 520 000-kroonise osakapitaliga OÜ Viru Leib juhatuse liige on Krediidinfo andmeil **Rein Hallik**. Nõukokku kuuluvad **Olesja Veerberg-Paukshtys**, **Viktor Muhhin** ja **Tatjana Muhhina**. Viru Leib asutaja on **Urmas Nurk**, kes on koos Viktor Muhhiniga ka ettevõtte osanik.

Urmas Nurk, kellele kuulub 50% OÜ Viru Leib osakutest,

et ta on paar kuud firma tegemistest eemal olnud ja ei oska tekinud olukorda lähemalt kommenteerida. "Ei ole jõudnud asja üle veel järele mõelda, mulle ka alles äsja helistati," ütles Nurk Virumaa Teatajale. "Ma pole veel jõudnud mõelda sellele, mis saab minu osalusest ja kuidas asjad edaspidi arenema hakkavad," lisas ta, ega osanud ka öelda, mis saab Tapa leivatehasest edasi.

Aastaid Rakvere leivatehast ja hiljem Tapa leivatehast juhtinud Nurk töötab alates 1. septembrist Eesti Leivaliidu tegev-direktorina. Leivaliidu endine tegevjuht Rein Hallik on samast ajast OÜ Viru Leib eesotsas.

(BNS/VT)
VT, 30.09.2003

Linnapea tunnustas haridustöötajaid

Eelmisel reedel õpetajate päeva pidulikust vastuvõtul tänas linnapea **Kuno Rooba** tublisid õpetajaid aukirjaga.

Lasteaiast Vikerkaar said aukirjad **Jelena Rudenene** ja **Jelena Sokolova**, lasteaiast Pispõnn **Helle Kübarsepp** ja **Pille Viirg**, vene gümnaasiumist **Jelena Kõre**, **Natalia Šelabotina**, **Valentina Jemanulina** ja **Viktoria Belitšev**, Tapa güm-

naasiumist **Pilvi Kangas**, **Sirje Pipenberg**, **Eva Suitsmart**, **Gerta Tiidumaa** ja **Anne Kont**, muusikakoolist **Jüri Tüli** ja **Maarika Odar**, erikoolist pälvisid tunnustuse **Valentina Komarova**, **Ljubov Laur** ja **Dokmara Sirjajeva**. Peale ametlikku osa esinesid pedagoogidele meeleoluka kontserdiga **Diana Klas** ja **Jüri Aarma**.

Heiki Vuntus

LÜHISÕNUMED

Linnapea **Kuno Rooba** oli kutsutud eelmisel nädalal Tallinnasse Venemaa suursaatkonda, kus ta kohtus Vene õigeusu kiriku patriarh **Aleksius II**-ga.

Vene õigeusu kirikule on

Tapa linn tähtis, kuna järgmisel aastal möödub Tapa Ristija Johannese Õigeusu kogudus kirikuhoone pühitsemisest 100 aastat.

TS

Hooldusperes taastub turvalisuse tunne

Linnavalitsuse sotsiaalosalakond soovib selgitada välja potentsiaalsed pered, kes vajadusel on nõus oma perekonda võtma hooldamist vajava lapse. Erandjuhul võib hooldajaks olla ka üksinda elav isik.

Perekonnas hooldamise definitsioon on kirjas sotsiaalhoolekande seaduses (§15 lg1): hooldamine perekonnas on isiku hooldamine sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu.

Perekonnas hooldamise korral osutab perekond alternatiivset sotsiaalteenust lapsele, kes vastasel juhul paigutatakse lastekodusse. Perekonnas hooldamine erineb lapsendamisest ja eestkostest selle poolest, et kõik õigused ja kohustused, mis lapse, hooldaja ja teiste osapoolte (lapsevanema, kohalik omavalitsus) vahel tekitavad, sätestatakse lepinguga, mis sõlmatakse pere ja kohaliku omavalitsuse vahel. Perekonnas hooldaja ei ole lapse seaduslik esindaja.

Esmalt sellest, millised lapsed kasuhooldust üldse vajavad. Nende kohta kasutatakse lastekaitse väljendit "vanemlikust hoolditusest ilma jäänud lapsed". Perekonnaseaduse kohaselt on need lapsed, kelle vanemad on surnud, teadmata kadunuks või teovõimetuks tunnistatud, kelle vanematelt on vanemlikud õigused ära võetud. Lapse kasvatamine väljaspool tema enda perekonda on võimalik ka ilma vanemlike õiguste äravõtmiseta. Sel juhul peavad vanemad andma nõusoleku oma poja-tütre hoolduse andmise kohta.

Enamike asendushooldust vajavate laste puhul ei ole aga probleem selles, et nad orvud on, vaid selles, et nad tulevad probleemsest perekonnast. Kuna perekonnas hooldamine on vajalik paljudele lastele, oleks antud teenuse pakumist vaja laiendada ja arendada. Perekonnas hooldamisele paigutamise toob endaga kaasa lapse lühema- või pikemaajalise lahutamise bioloogilisest perest. Lapse perekonnas hooldamisele paigutamiseks peab olema

lapsevanema ja üle kümneaastase lapse nõusolek. Vanemate nõusolekut ei arvestata juhul, kui laps on hädaohus, kodused tingimused ohustavad tema elu ning tervist ja kui on olemas eestkostesustuse nõue või kohtuotsus vanema õiguste äravõtmiseks (Perekonnas hooldamine juhend, Sotsiaalministri määrus nr 44, 05.07.1995).

Isik, kes soovib hoolitseta oma perekonda mittekuuluvat lapse eest, peab esitama avalduse Tapa linnavalitsusele. Kohaliku omavalitsuse ülesandeks on korraldada perekonna isikute sobivuse, elamistingimuste ja pereliikmete nõusoleku väljasegitamine. Seega tuleb enne lapse hooldusperre paigutamist viia läbi pereuuring (põhjalik vestlus).

Hooldamine perekonnas toimub kirjaliku lepingu alusel, mis sõlmatakse korrakauni üheks aastaks. Mõeldav on ka lapse paigutamise hooldusperre lühemaks ajaks (näitaks mõneks kuuks).

Hooldusvanem saab riiklike peretoetuste seaduse (§9) alusel igakuiselt eestkostetava või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetust kuuekordse lapse toetuse määras. Loomulikult saab perekonnas hooldusel viibiv laps igakuist lapsetoetust ning toitjakaotuspensionile on õigus toitja surma korral tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetel (Riikliku pensionikindlustuse seadus §20 lg1). Need summad makstakse hooldusperrele läbi pensioniameti.

Enne otsuse tegemist mõelge järgmistele küsimustele: millist last ja miks te hooldada soovite; kas teil on piisavalt vaba aega ja rahalisi vahendeid, et kasvatada veel üht last; kas teil on piisavalt tolerantsust ja kannatlikkust, et hooldada "rasket last"; kuidas suhtuvad võõra lapse perekonda tulekusse teie oma lapsed; kas teie kodu on piisavalt ruumi, et tagada hooldatavale privaatsus; kas teil jätkub armastust ka selle lapse jaoks.

Kaja Kangur,
lastekaitse spetsialist

ÜKS KÜSIMUS

Miks ei saa sooja lasteaed Vikerkaar ja osa Ülesõidu tänava ning Valgejõe pst maju?

Vastab abilinnapea Mati Mitt: "Põhjapoolses linnas osas ilmneseid proovikütmisel trassikaod, mille tulemusena tuli kolm objekti – lasteaed Vikerkaar (Ülesõidu 3) ning majad Ülesõidu 6 ja 6a välja lülitada. Hiljem ilmnes ka Valgejõe pst 8 ja 10 majade

trassise eke.

Kohe selgitati välja põhjused ning avariitööde teostamiseks sõlmis OÜ Tapa Elamu lepingu AS-iga Antaars. Tööd alustati 6. oktoobril ja esimese objektina taastatakse soojavarustus lasteaia Vikerkaar (lehe trükkimine ajaks on lasteaed juba soe). Tööde lõpetamine tähtaeg on 15. oktoober 2003."

Osaühing Universal Industries areneb jõudsalt

Kaks aastat tagasi tutvustasime lugejatele AS-i Universal Industrie, mille omandivorm on sellest suvest osaühing.

Praegu on firma Tapa osakonnas 90 töötajat. Kui suvekuudel valmistati 40 000 erinevat autsummutit, siis oktoobris on plaanis toota neid juba 50 000 tk. Iga päev peab liinilt tulema 2 200 summutit. Peale nende tehakse muruniitjaid, labidaid, prügikühvleid ja rõduukse kremooni. Kogu tootmist jälgivad ja juhivad algusest lõpuni arvutid.

Selle aasta jaanuaris lõpetas tegevuse Põltsamaal asunud tsehh, milles töötas üle 40 inimese. Kogu tootmine toodi üle Tapale. Põltsamaal töötati kahes kaarhallis, kus ei olnud tootmist võimalik enam laiendada, ruumid jäid kitsaks. Kogu pind oli sama suur kui Tapa osakonnas ainult ladu. Tapal on võimas presside park, millega detaile valmistatakse, Põltsamaa osakonda polnud võimalik selliseid paigutada. Direktori abi **Mart Pihlaku** sõnul ta mõistab, et Põltsamaa jaoks oli tsehi ületoomine muidugi lõõks, sest sel hetkel jäi pea 35 inimest tööta.

Seitse töötajat tuli koos tsehhi-ga Tapale tööle. Selleks kasutatavad nad nii oma kui ka firma transporti. Üks meestest, kes elab Põltsamaal ja töötab Tapal, on summutite tootmist juhtiv **Tiit Hakkaja**. Tema sõnul tuli töökoha kolimine kiiresti ja korralikult ette valmistamata. Ta ei jõudnud isegi hakata muud tööd otsima. Eelmise aasta viimastel päevadel tehti talle ettepanek hakata Tapale tööle käima. Ta nõustus, kuigi tagantjärele vaadates anti talle toorkord selliseid lubadusi, mida firma pole siiani täitnud. Mehe hääles oli väikest trets tunda, et töötõingimused ei ole piisavalt need, mis peaksid olema. Tsehis ei töötavat korralikult ventilaatorit ja ka enda töölaud asub nn traktorikabiinis. Töötasu polevat



Mart Pihlak peab esmatähtsaks töötajate töö- ja olmetingimuste parandamist. Seepärast renoveeritakse viimasena hoone admin-ruumid.

Fotod Heiki Vuntus

aga laita. 29. oktoobril saab T. Hakkajal 12 aastat summutitootmise tööstaazi. Ta lisas, et Põltsamaa ja Tapa vaheline kaugus pole selline, mis hakkaks töökäimist segama.

Paar kuud kulus ületoodud tsehi käivitamiseks. Tootmise taaskäivitamine Tapal on T. Hakkaja sõnul aega võtnud ka sel põhjusel, et inimesed, kes arvutiseeritud pinkidel töötavad, ei ole suutelised piisavalt kiiresti uut omandama. Ka keeleprobleem on olnud takistuseks. Kui Hakkaja käskis ühel mehel söela lõigata, sai too hoopis aru, et peab toru lõikama. Lisaks T. Hakkajale käivad Tapale ka arengusener ja viis keevitajat. Firmas on üldse kokku 24 keevitajat. Mart Pihlaku sõnul on kõik Põltsamaalt käivad inimesed väga tublid ja osavad töömehed.

Septembris lõpetati tsehis uue Itaaliast pärit automaatiini paigaldus ja häälestus. See lõikab valmis vajaliku detailid, keevitab kaks kihti kokku ja pressib logo peale. Teine masin keerab summutid valmis. Varem võttis nende operatsioonide tegemine tunduvalt rohkem aega. Uudne on ka laseri ka-

statumite detailide lõikamisel.

Ettevõttes käib hoogne ehitustegevus. Valminud on uued olme-ruumid. Riietusruumides on kohti 200 töötajale, samuti on olemas korralikud pesuruumid nii naistele kui meestele. Veel sellel aastal peab valmima kaasaegse sisustusega euronõuetele vastav söökla ja uus pääs. Küttemajandust renoveeritakse, vanad kütusemahutid asendatakse uute kahekihiliste ja loodusthoidvatega. Ka hoone fassaad peaks saama uue ja kena välimuse. Plaanis on töötajatele valmistada ühtne firma logoga vormiroivas. Direktori abi ütles, et kvalifitseeritud tööjõudu otsivad nad ka praegu, lehtedes antakse sellest pidevalt teada.

Universal Industrie on kaasaegne ja arenev ettevõtte, kus pole häbi vastu võtta ka huvilisi, kes sooviksid näha tänapäevast automatiseeritud tootmisprotsessi. Miks ei võiks näiteks gümnaasiumite vanemate klasside õpilased seal ekskursioonil käia? Ehk aitaks see mõnd õpilast ka elukutsesevaliku tegemisel, silmaringi laiendab igal juhul.

Heiki Vuntus

TEISED MEIST

Põltsamaalased olid Tapa spordikompleksist vaimustuses

Kolmapäeval, 24. septembril käis Põltsamaa linnavalitsuse esindus koos siinsete spordiinimestega uudistamas Tapa gümnaasiumi võimlat.

Põltsamaa linnaape **Jaan Aiaotsa** sõnul on Tapa võimlakompleks kogupind 4000 m², kuhu lisaks sporditegemiseks vajalikele ruumidele on ära mahutatud ka viis õppeklassi.

Tapa spordikompleks läks linna- le maksma 22 miljonit krooni, ehituseks kulus aega üheksa kuud ja see valmis eelmise aasta oktoobris. Tapa linnaape sõnul tekitas suuri vaidlusi spordikompleksi asukoht (pakuti viit erinevat paika).

Lõpuks vaidlused lõppesid, spordihoone ehitati gümnaasiumi kõrvale ja ühendati koolimajaga. Spordikompleksis asub võimla mõõtmetega 24x43 meetrit, maad-

lussaal, jõuruum, 3-rajaline kunstkattega jooksurada, nägusad riie- ja duširuumid koos saunaga. Seal on ametis juhataja, kolm administraatorit ja kolm koristajat. Spordihoonet kasutatakse aktiivselt hommikul kella kaheksast õhtul kümne-üheteistkümmeni. Põhilised kasutajad on 800 Tapa gümnaasiumi õpilast, lisaks kuus linna spordiklubi, viis naiste aerobikarühma (Tapa linnas ei ole spordikooli).

Jaan Aiaotsa kinnitusele tuleb meil arvestada sellega, et Tapa on Põltsamaast veidi suurem, linnas elab 7000 elanikku. Põltsamaa linn niisuguse maksumusega võimlat lihtsalt välja ei kannaks. Tulenevalt sellest, et Tapa gümnaasiumi võimla maksumus on Põltsamaale kavandatava võimla maksumusest seitse miljonit krooni suurem, on

seal rohkem ruumi ning võimlas on olemas ka tribüün pealtvaatajate tarvis.

Spordiühing "Kalju" esimees **Uno Valdmets** (lõpetas Tapa keskkooli 1973. a) lausus, et temale jättis Tapa gümnaasiumi spordikompleks võimsa mulje. Muljet avaldas ka 300-kohaline tribüün. Probleemiks on aga see, et alguses jäid mitmed projektijärgsed tööd tegemata, mis tuleb nüüd ära teha.

Hiljem on aga õigel ajal tegemata jäänud töid hoopis raskem järele teha ja sellepärast andsid Tapa inimesed Põltsamaa külalistele kaasa soovitusi, et võimla ehitusel projektist kinnipidamist väga täpselt järgitaks.

Toomas Reinpöld,
Vali Uudised nr 73,
26. sept 03



Koopia Tapa muuseumi arhiivist

Tapa esimene postitempel on aastast 1881

Kollektsionäär **Endel Pajula** lei-dis Ambla vana ametiasutuste hoone lakast lae soojuskivi alt ajalehe "Yrõdeyriänëiy Äuäin ñn-õè" tüki, millel on hästi säilinud postitempel 1881. aastast. Ajalehe saajaks on märgitud Ida-Järvamaa haagikohtunik. Võib arvata, et leht saadeti Tallinnast Tapa jaama rongiga, kus löödi peale postitempel ja saadeti edasi postihobustega haagikohtu jaoskonda. Selleks ajaks oli Tapat läbiv raudtee eksisteerinud 11 aastat, asula aga alles tekkimisejärgus.

Järvamaal oli kaks haagikoh-

tu jaoskonda. Haagikohtunikud, rahvasuus haagreht, seati ametisse 16. sajandist põgenenud talupoegade tagasiõudmiseks, hiljem oli nende ülesandeks ka karistuse määramine väiksemate süütegude eest. Nad võisid määrata kuni 100 hoopu ihunuhtlust.

Postitempel 1881. aastast on haruldane veel selle poolest, et kataloogides loetakse Tapa (Ääicü) esimeseks templiks 1883. a.

Tapa muuseumi jaoks sain koopia sellest ajalehetükist E. Pajula käest, kui teda külastasin.

Harri Allandi

Haldusreform on jälle päevakorral

Teisipäeval olid Tapa koos Tapa piirkonna omavalitsuste esindajad. Arutelu teema oli Tapa linna, Saksi valla, Kadrina vallast Ridaküla ja Lehtse valla võimaliku haldusterritoriaalse reformi läbirääkimised.

Koosolekut juhatas Tapa linna napea **Kuno Rooba**, osa võtsid Tapa linna esindajatena **Algur Kaerma** ja **Elmu Koppelmann**, Saksi vallast **Andres Mandre**, **Arvi Palmsalu** ja **Aivar Ojaveere**, Kadrina vallast **Teet Koitjärve** ja **Jaan Stern** ning Lehtse vallast **Alari Kirt** ja **Toomas Kaukvere**.

Kuno Rooba

Valdade esindajad andsid ülevaate aasta jooksul kogunenud mõtetest antud teemal. Otsustati vaadata üle 2002. a oktoobris A. Ojaveere poolt koostatud piirkonna ülevaade ja strateegia haldusterritoriaalse reformi läbiviimise kohta; kaasata läbirääkimistesse ka Ambla valla esindajad; teha 14. oktoobriks 2003 omapoolsed ettepanekud ja täiendused seoses antud teemaga; koguneda järgnevale arutelule 14. oktoobril 2003 kell 14 Tapa linnavalitsuse ruumidesse.

LUGEJA KIRJUTAB

Sõnumed ilmugu kord nädalas!

Sõnumed on tore leht, vajalik väljaanne Tapa linnale ja selle ümbrusele. Aga ta on ainult Tapa linna ajaleht, mis ilmub kaks korda kuus, mitte linnaleht. Ja see vähendab tema populaarsust, tellitavust, loetavust ja kokkuvõttes kasulikkust Tapa linnale ja selle elanikele.

Üks õige linnaleht peaks ilmuma vähemalt kord nädalas, ja seda soovivatelt neljapäeviti. Siis saaks ta operatiivselt kajastada seda, mis juhtus eelmisel nädalavahetusel ja hakkab toimuma järgmisel nädalavahetusel. Inimesed teaksid, mis on tulemas, kuhu minna, millest osa võtta.

Õige linnaleht peaks andma rohkem kriitilisi hinnanguid tehetele ja objektiivset informatsiooni eesootava kohta. Pidevalt

peaks ilmuma küsimuste-vastuste ja linnakodanike arvamuste rubriigid. Mõõda ei tohiks minna ka turvalisuse ja tervise probleemidest. Ja loomulikult on veel palju muud, millega linnaleht saaks ja peaks tegelema.

Et kust saada raha? Ei tea. See on juba küsimus mujale. Aga kust saadakse sadu miljoneid valimispropagandaks? Kas siis ajaleht ei olegi propagandaja ja informatsiooni vahendaja? Kust saadakse raha mitte midagi tööta ühiskondliku leppe jaoks? Kas see rahahulk ei jää väikeseks, kui juba igale "ühiskondliku lepitajale" makstakse 25 000 krooni kuus.

Võibolla avanevad nüüd ka Euroopa Liidu rahaallikad?!

Leimit Joorits

Kuhu viia ohtlikud jäätmed?

Ohtlikud jäätmed on omaduselt inimeste tervisele ja keskkonnale kahjulikud jäätmed, mis nõuavad erimenetlust nende käitlemisel. Niisuguseid jäätmeid ei tohi poetada loodusesse ega tavalisele olmeprügi jaoks mõeldud prügimäele. Ohtlike jäätmete koht on spetsiaalses keskkonnohtlike jäätmete konteineris.

Tapa linnas asub stationsaarene ohtlike jäätmete kogumiskoht **Turu tn 1 Mihhail Gramatovitšile** kuuluval territooriumil. Ohtlike jäätmeid võetakse vastu **E - R kell 9 - 17**. Erasikutel ei tule ohtlike ainetega äraandmise eest midagi maksta, sest jäätmete kogumine toimub linna kulul.

Enamlevinud ohtlikud jäätmed kodumajapidamises:

1. kasutatud õlid ja õlijätmed (õlifiltrid ja õlipakendid)
2. värvi-, liimi- ja lakijätmed
3. lahustid (tärpentin, atsetoon, tehniline bensiin)
4. taimekaitse- ja putukatõrjevahendid ning nende pakendid
5. vanad akud ja akuvedelikud
6. leeliselised pesuained
7. väävel- ja soolhape ning orgaanilised happed (äädik- ja sipeelghape)
8. kasutamata jäänud või aegunud ravimid ja farmaatsiatooted
9. elavhõbekraadiklaasid
10. päevalguslambid
11. patareid

Kairi Maasen, maakorraldaja



Ohtlike jäätmete konteiner asub Turu tn 1 krundil. Infot saab telefonil 051 122 07 (Mihhail Gramatovitš).



Uued konteinerid paigaldati Tapa linna septembri lõpus. Need asuvad linna turu muusikakooli-poolses servas ja Säastumarketi tagumises parklas. Sinna saab panna klaas-, plast-, tetra- ja alumiiniumpakendeid.

Fotod Heiki Vuntus

TAPALIK TAPA 2003

Tapa heakord on paranenud

Demokraatlik kord – see on tegelikult üks möödapääsmatu tegevusele ja enesealalhoidule rajanev väsitav liikumine, millega kaasneb trügimine, taplemine, vaidlemine, vallatamine, vigurdamine, sünnamine ja siblimine. Selle kindlaks väljakujunenud osaks on kadetsemine ja konkurents – terve ja ebaterve. Ühiskonna areng on koos tõusude ja mõõnadega suhteliselt aeglane, kuid annab kindla garantii edasilikumiseks parema elu nimel (sest paremat demokraatlikust korras lihtsalt ei ole suudetud välja mõelda). Kas aga demokraatiaga kaasnev konkurents Tapa linna heakorale positiivset mõju on avaldanud, on iseküsimus!

1990. aasta motoks oli otsustusõiguse tagasitoomine maakonnast linnavalitsuse haldusalasse. Elarvelised heakorrahendid eraldati siis otse vastloodud munitsipalaasutusele, mille juhataja isiklikult vastutas linna heakorra eest. Juba 1997. aastal toimus kardinaalne pööre – linna heakorra eest vastutav asutus müüdi erakätte. Töövahendid ja töötajad anti

käest, kuid kohustus antud lõik korras hoida jäi linnavalitsuse kanda ning on seda tänase päevani. Teoreetiliselt muutusid protsessid demokraatlikuks (heakorratööde vähempakkumised eri ettevõtjate vahel), praktiliselt aga aeganõudvateks ja kahjuks ka kallimateks. Tööde kvaliteet ja hulk sõltub nüüd lepingute mahust. Selle tõttu kannatab sageli tegevemise operatiivsus. Lähtudes iga päev ette tulevatest heakorratööde vajadustest, tähendab see aga uusi aegavõtvaid läbirääkimisi lepingute üle ja suuri lisakulutusi. Tagajärjeks on tööde venimine ja heakorra allakäik, sageli seoses rahanappusega aga lihtsalt paljude vajalike tööde tegematajätmine. Varitsab ka korruptsioonioht. Paljudes omavalitsustes, kes maadlevad samade probleemidega, on vaetud munitsipalaasutuse taasloomist, mis teoreetiliselt tähendaks tagasikäiku, praktikas aga suurt investeerimist vajavat, nüüdseks juba kahtlasevõitu ettevõtet. Kas tähendab see seda, et antud olukorraga tuleb lihtsalt leppida, kuni riik tervikuna rik-

kamak saab?

Olgem ausad! Kui võrrelda praegust linna heakorda lähiminekuga, on edasimeinek märgatav. Kesklinna ilmestavad kivist kõnniteed ja uusehitused, mille ümbrus on korda tehtud. Kindlasti parandavad linna ilmet juba renoveeritud linnavalitsuse- ja raamatukoguhoone, valminud spordikeskus ning käimalikud uusehitused Pikal ja Linda tänaval. Ambla maantee äärde kerkis uus usulahukskus. Laial tänaval lammutati vana maja. Seda kõike on vaja märgata, siis tundub nii mõnigi lahendamist ootav heakorraprobleem teisejärguliseks. Kuid paljud linnaelanikud arvavad, et rohelusega on natukene robustselt käitunud, puudega varem ettevõtetu oleks vajunud haritumat kätt ja silma.

Teinekord pole ka raha olemasolu kõige tähtsam! Üldine heakord on valdkond, mille üle igal tapalasel oleks vajalik mõtteid mõlgutada ja vahel ka endal käed külge panna, vähemalt oma elukohaga piirneval alal!

Raivo Raid

Sulgpallist ja perepäevast Tapa spordikeskuses



Esmasilgul kergena tunduv spordiala sulgpall polegi pärast esmast proovimist enam hõlpsate killast. Et korralikult pallile pihta saada ja suunata soovitud kohta, nõuab ta tähelepanu, täpsust, paindlikkust, osavust, kiirust, vastupidavust ja mida kõike veel.

Tegelekult on justkui kahte sorti sulgpalli. Ühte harrastavad kõik inimesed – vanad, noored, mehed, naised ja lapsed ning mis ei vaja muud kui veidi õueruumi, reketeid, palli ja mängulusti. Teisega tegelevad sportlased, kes mängivad spetsiaalsetes sulgpallihallides ning kus eesmärgiks on koguda vastaselt vajalik arv punkte ja saavutada geimi- ning mänguvõit (võiduks tuleb saavutada kaks geimivõitu). Mängitakse 13,4 m pikkusel ja 6,1 m laiusel väljakul, mille jaotab pooleks 1,55 m kõrgune võrk. Punkte peab geimi võiduks tavamängus koguma naisüksikmängus 11, meesüksikmängus ja mees-, nais- ja segapaaris 15.

Sulgpall on vana mäng, mille juured ulatuvad 3 000 a tagusesse Hiinasse ja Indiasse ning mida tunti ka Antiik-Kreekas ja Egiptuses. 14. sajandi Jaapani ürikud

pajatavad "oibane" ehk "lendava sule"-nimelisest mängust, kus palli, mis moodustus kuivatatud kirsisisse torgatud sulest, löödi puulabidatega. Inglise ohvitserid töid meil tuntud sulgpalli Indiast "poona"-nimelise mänguna kodumaale. 1873. a korraldas hertsog Beaufort Gloucestershire'is oma Badmintoni maamajas pidustused ning tutvustas uutset mängu oma külalistele. Vastuvõtt oli ülihea ja siitpeale leviski mäng nimetusega "badminton" üle kogu maailma. Tänapäevalgi asub ülemaailmne sulgpallorganisatsioon – International Badminton Federation, mis koondab 149 maad, just selles Inglismaa linnas – Gloucestershire'is. Euroopas on ka oma organisatsioon – European Badminton Federation ning Eesti on mõlema organisatsiooni liige 1992. aastast.

Räägitakse, et sulgpalli tunti Eestis ka esimese vabariigi ajal. Harjutamas käidi Tallinna komertskoolis, reketeid, palle ja võrke laenati Inglise saatkonnast. Tõsisemalt hakati mänguga tegelema aga alles 1950. aastate lõpul. 1957. a Moskvas toimunud ülemaailmsel noorsoo- ja üliõpilasfestivalil kinkisid Aasia üliõpilased meie tuntud korvpallurile ja treenerile Joann Lössovile komplekti sulgpallivarustust, kes omakorda selle üliõpilastele kasutada andis.

Peagi jõuti esimeste võistluste korraldamiseni (1963. a tollases Tallinna Polütehnilises Instituudis); 1964 pandi alus oma organisatsioonile – Eesti NSV Sulgpalliföderatsioonile (reorganiseeriti 1989. a. Eesti Sulgpalliföderatsiooniks). 1965. aastal toimusid esimesed Eesti meistrivõistlused, kuldmedalid võitsid üksikmängudes Jüri Tarto ja Helle-Mall Pajumägi.

Tänaseks võime öelda, et Eestis harrastab sulgpalli regulaarselt ligi 1 200 inimest, neist on Eesti Sulgpalliföderatsiooni üheksasse klubisse koondunud 614 sportlast. Võrreldes põhjanaabritega on arvud väga tagasihoidlikud. Näiteks Soomes on klubidesse koondunud 6 500 mängijat, harrastajaid loetakse 190 000 ligi, Taanis aga on klubides 126 000 mängijat!

Sulgpallist sai 1992. aastal olümpiaala, kus valitsevad selliste maade nagu Lõuna-Korea, Hiina, Tai, aga ka meile lähemad Taani, Inglismaa ja Rootsi sportlased. Eestlastest pole siiani veel keegi olümpiale pääsenud, kuid tulevikulootel Kati Tolmoffil, kes õpib praegu Taani sulgpalliakadeemias, on head väljavaated 2008. aasta Pekingi olümpiamängudeks, sest juba praegu hoiab Kati Rahvusvahelise Sulgpalliföderatsiooni edetabelis 100. kohta. 2004. aasta Ateena jääb esialgu vist kätesaamatuks....

Teine Eesti sulgpallilootus Gert Künka on pühendunud mängimise kõrval ka sporditeadusele ja treeneritööle Inglismaal Birminghamis ning tema teadmised ja kogemused on tulevikus hädavajalikud Eesti sulgpalli maailmakaardile kirjutamisel. Euroopa juunioride edetabelis hoiab Gert praegu 8. kohta. Maailmamastaabis oli Eesti võistkond seekord 36.

Kes on vähem sulgpalliga kokku puutunud, see üllatub alati, kuuldes fakti, et võistlussportlased mängivad täiesti naturaalsest materjalidest – hanesulgedest ja korgist valmistatud pallidega! Ühel hanelt saadakse tiivaste alt sobivaid sulgi 12 – 14. Need lõigatakse ühtlaseks, torgatakse õhukese nahaga kaetud korki, liimitakse, õmmeldakse ning seejärel läheb toode testimisse – vastavalt lennu kaugusele ja stabiilsusele



Meile tuntud sulgpall on pärit Indiast.

Foto erakogust

jaotatakse pallid kategooriatesse. Sulgpallivabrikuid leidub palju Hong Kongis ja Hiinas. Üks pall kaalub 4,7 – 5,5 grammi. Harrastajatele sobivad aga täiesti ka naisionist pallid, mis on tunduvalt vastupidavamad. Ka saab reketeid valida vastavalt mängustiilile ja professionaalsusele.

Tippmängijad eelistavad kergemaid (80 – 100 grammi), paindlikumaid ja tundlikumaid keraamika, grafiidist ja muudest metallisulamist valmistatud reketeid. Algajad võivad valida ka veidi raskemaid (alates 100 grammist) ja järgemaid reketeid, mis on odavamad ent sama vastupidavad. Tugeva löögi puhul võib pall reketist lahkuda kiirusega 320 km/h. Pikimad matsid on kestnud näiteks 1997. aasta maailmameistrivõistlustel Glasgow's, kus meesüksikmängu finaalis taanlane Peter Rasmussen alistas hiinlase Sun Jun'i alles pärast 124 minutitist heitlust 2:1. Samal võistlusel kulutati kokku 10 795 palli, pealtvaatajaid oli 23 000.

19. oktoobri perekeskel sulg-

pallipäeval Tapal saavad kaasa lüüa kõik, nii noored kui vanad. Sulgpalli puhul ongi tore just see, et ühel väljakul saavad mängida mehed-naised-tüdrukud- poisid. Sulgpallialaseid teadmisi ja oskusi tulevad edasi andma Eesti noortekoondise peatreenerid Aigar Tõnus ja Jüri Tarto. Viimane neist, nagu märkasite eespoolsest jutust, on ka esimene Eesti meister sulgpallis.

Kui hästi aga tänased mitmekordsed Eesti noortemeistrid mängivad, saate näha Ingmar Seidelbergi (kelle juured ulatuvad Tapale ning kelle vanaisa pidas omal ajal Tapa linnaape ametit), Rainer Kaljumäe, Siina Viljuse ja Jane Kruusi demonstratsioonmängu vaadates.

Perepäev algab kell 13 ja on kõigile huvilistele tasuta.

Üritust toetavad Coca-Cola ja Caribococ.

Mare Pedanik,
Eesti sulgpalliföderatsioon

Riho Lööper

TEATED - KUULUTUSED - TEATED - KUULUTUSED

Tapa kultuurikojas

11. oktoobril
kell 20

**KULTUURIKOJA
10. SÜNNIPÄEVA PIDU**

Tantsuks
**Karl Madis
ja
Margus Martmaa**

Tapa spordikeskuses

19. oktoobril
algusega kell 13

SULGPALLIPÄEV
Info tel 77 999

Maria lastekeskus
vajab
KOKKA.

Helistada telefonil
050 97 982.

Tapa muuseumis (1. Mai pst 34)
on avatud

TAPA KUNSTIKLUBI SÜGISNÄITUS

Muuseumi lahtiolekuajad
T, N 10 – 12, 14 – 18; L 10 – 14
Telefon 032 20 060



TEADE

Palume kinnistu omanikel

registreerida Tapa linnavalitsuse
maakorralduses kinnistud,
mis on 2003. a ostetud või müüdüd.

Andmed on vajalikud 2004. a maakaksu arvestamiseks.
Kaasa võtta kinnistu ostu-müügi leping või selle koopia.

TULE MAADLUSTRENNI!

Jätkub uute õpilaste vastuvõtt

SK Tapa maadluse treening-gruppidesse.

Algajate treeningud toimuvad:
esmaspäeviti kell 14, teisipäeviti ja neljapäeviti kell 14.30 –
treener Allan Vinter
esmaspäeviti kell 15, kolmapäeviti ja reedeti kell 14.30 –
treener Sergei Sahn

Täpsem info telefonidel 052 87 800 (A. Vinter) või
055 684 008 (S. Sahn)

UUED LINNAKODANIKUD

Hanna Berta Kivisalu 28.08.2003
Darja Klimenkova 16.09.2003
Kirill Solovjov 28.09.2003



MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Liubov Krutykh 26.08.1919 25.09.2003
Viktor Guseļnikov 16.06.1951 26.09.2003
Maimu Pahtma 22.04.1933 27.09.2003
Hilma Soldatkina 01.01.1932 01.10.2003
Erika Talviste 18.11.1914 03.10.2003
Ivan Vatiska 12.04.1930 05.10.2003
Kalju Oll 22.10.1931 05.10.2003



Tapa linna ajaleht Sõnumed Roheline tn 19, Arenduskoda
Lehe tellimine ja üldinfo - tel/faks 20 026.

Ajalehte saab lugeda - www.tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,
e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee
Toimetaja Heiki Vuntus - tel 20 026, mobiil 056 485 208
Küljendaja Liina Kald - tel 20 023, mobiil 052 87 998
Trükitud trükikojas Agur - Pikk 16, 44307 Rakvere, tel 23 999
Trükiarv 600 Leht ilmub kaks korda kuus.

Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19, E - R kella 9 - 16.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse
hüvides toimetada ning lühendada.

**Hoidmaks ära arusaamatusi, peab lehematerjal
olema toimetuses hiljemalt leheilmumise nädala
teisipäeval kell 10.**